

Amurgul Zeului?!...

O statistică întocmită în R.F.G. și acoperind ultimii treizeci de ani ne spune că, pe scenele lirice din această țară, operele lui Mozart *Flautul fermecat* și *Nunta lui Figaro* ocupă primul loc, cu 8.300 și, respectiv, 7.600 de reprezentații. În indicele de favoare a publicului, urmează *Boema* și *Muc Butterfly* de Puccini, fiecare depășind 6.000 de reprezentații, urmate, la rîndul lor, de *Carmen* de Bizet și *Țar și dulgher* de Albert Lortzing. Și așa mai departe...

Supărător, în această statistică, nu e, desigur, înfițarea lui Mozart, ci faptul că aceasta nu i-a aparținut totdeauna. Căci Mozart figurează pe prima treaptă, după cum arată statistica, numai de acum treizeci de ani, când a preluat înfițarea de la Richard Wagner, cel mai căutat compozitor, pe scenele germane, pînă prin anii '40. În sfîrșit, ultima și cea mai senzațională surpriză: astăzi, nici una dintre operele acestuia nu figurează în audiența publicului, nici măcar printre primele douăzeci.

Experimente scenice

„Il Carrozzone“ este o companie teatrală florentină de avangardă, care s-a remarcat în ultimii cinci ani prin căutări în domeniul metodelor analitice și prin adoptarea unor procedee artistice specifice teatrului oriental. Folosirea imaginilor, luminilor, sunetelor, după cum reiese din viziunea recentului spectacol *Vederi din Port Said*, este dictată de necesitatea de a recupera gramatica elementară a gestului.

La rîndul său, „Teatrul cercetare-proiect 1978“, ini-

țiat de către Institutul de teatru italian în colaborare cu Asociația de teatru de experimentare profesională, are drept scop răspîndirea în întreaga Italie a noilor descoperiri făcute în domeniul teatrului. Proiectul se realizează, anul acesta, în Lombardia și se concretizează prin întâlniri și activități de cercetare, prin prezentarea unor spectacole în localități mici, în corturi de circ.

Un anuar internațional de teatru...

Sub egida centrului polonez al Asociației internaționale a criticilor de teatru și în redacția dr. Roman Szydłowski, editura Krajowa Agencja Wydawnicza din Varșovia a publicat, în limbile franceză și engleză, primul Anuar internațional de teatru. Anuarul cuprinde lista festivalurilor internaționale anuale, recenzii pe marginea unor simpozioane, informații privind organizațiile internaționale de teatru, lista organizațiilor membre și a membrilor individuali. Totodată, anuarul deschide și o rubrică de eseistică teatrală, inaugurată de încercarea lui Bernard Dort de a schița tendințele vieții teatrale în 1976 și de lucrarea lui Jean Duvignaud pe tema „teatralizării corpului uman“ în teatrul contemporan.

...și o enciclopedie a teatrului liric

Institutul de cercetări în domeniul teatrului muzical de pe lângă Universitatea din Bayreuth, în colaborare cu cunoscuta editură mînceneză „Piper“, va elabora o mare enciclopedie internațională a teatrului liric prevăzută a apărea după 1980, în cinci volume.

Apogeul unei cariere artistice

Renunțata actriță de film și de teatru Elina Bistrițkaia, cunoscută cineaștilor din România, prin rolul Akșiniiei din capodopera cinematografică *Pe Donul liniștit*, a primit înalta distincție de Artist al Poporului al U.R.S.S. Înainte de a deveni vedetă a filmului sovietic, Elina Bistrițkaia s-a remarcat pe scena Teatrului din Vilnius. Astăzi, ea este actriță la Malii Teatr din Moscova, celebru prin valoarea colectivului său. Printre rolurile interpretate pe scena acestui teatru, care i-au adus gloria și recenta distincție, sînt Lidia Ceboksarova din *Banii turbați* de A. Ostrovski, Inlia Filipovna din *Velegiaturistii de Maxim Gorki*, Panova din *Liubov Iarovaia* de Treniov. În afara teatrului, Elina Bistrițkaia desfășoară o intensă activitate obștească. Ea este președinta Federației de gimnastică artistică din U.R.S.S.

Premiul „Mondello“

În Italia s-a instituit recent Premiul național „Mondello“, pentru teatru, destinat unui actor și unei actrițe care se vor distinge în cursul actualei stagiuni, unui regizor care se va remarca printr-o activitate de cercetare în domeniul expresivității scenice și al stilului teatral, și companiei teatrale ce va prezenta cel mai bun spectacol.

O piesă despre Artaud

Un om în întîmpinarea lui Antonin Artaud (*Un homme à la rencontre d'Antonin Artaud*), piesa lui Gérard Tcherka, montată la Théâtre de l'Atelier, este dedicată vieții și operei lui Artaud și a fost scrisă pornind de la diverse texte ale poetului, în care reviu mereu aceleași cinci teme: medicină, drog, religie, senzualitate și societate.

„Molière“

Alcătuit din șapte capitole, volumul cu acest titlu prezintă publicului larg interesante pagini despre viața și creația marelui Molière. Au colaborat: Jacques Chabannes, Georges Mongrédien, Pierre-Aimé Touchard, Jean Le Marchand, Jean Louis Barrault, Matthieu Galey și Georges Bordenave. Menționăm calitatea ilustrațiilor, care constituie nu numai o încântare pentru ochi, ci prezintă un real interes documentar.

Balet „Rilke“

Compus de Walter Haupt pe un libret de Dieter Gackstetter, baletul în zece tablouri *Rilke*, a cărei premieră a avut loc recent în R. F. G., își propune să-l reprezinte pe poet ca întruchipare a însăși Poeziei și nu să evoce viața sa și este, după părerea criticilor, de un lirism intelectualizat, aproape de abstract, neavând corespondențe în creația de balet actuală.

Tragedie „lichefiată“

„Ideea, în sine, nu e rea“ — afirmă Pierre Mareabru, criticul dramatic al ziarului „Figaro“, vorbind despre *Rodogune* de Corneille, pus în scenă de Jean-Marie Patte. „A îngheța pasiunile, a le imobiliza într-atât, încât strigătul și furia să devină hieratism. Pe scurt, a da piesei intensitatea reținută, patima stăpînită a unui Nô japonez. Un întreg ceremonial auster, într-un loc denudat, în care personajele rămân ca încrămenite în propria lor violență, suprafață netedă, bubuit subteran, vulcan înzăpezit, dar care, totuși, amenință.“

De ce nu ne convinge montarea lui Jean-Marie Patte? Poate, pentru că această tragedie feroce, aceste

suflete criminale, pretind strălucire și baroc, un nu știu ce irațional, pentru a sparge retorica ce-o însoțește, ca un neîncetat zumzet. Or, tocmai acest zumzet, glas egal, discurs monoton, în lanțuire previzibilă a rimeilor sînt reliefate de Jean-Marie Patte; ca și cum ar fi vrut, mai presus de toate, să ne adoarnă printr-un fel de bizăi“.

„Notre-Dame de Paris“ în versiunea lui Hossein

La Palais des Sports, Robert Hossein își realizează un vechi vis: un spectacol după *Notre-Dame de Paris* de Victor Hugo. Cîteva cifre: costul montării — 10.000.000 de franci; numărul spectatorilor planificați pentru amortizarea cheltuielilor — 400.000. Tablourile spectacolului — 22. Efecte de sunet și lumină — 2.000. Pămînt și pietriș pentru a acoperi locul de joc din fața catedralei (minuțios reconstituită la scara $\frac{1}{2}$) — 63 metri cubi; 15 camioane pentru cele 30 de tone de decor; 20 de motoare pentru manevrarea mașinărilor, seripeților și cuștilor suspendate în care zac întemnițatii lui Ludovic al XI-lea; 50 de microfoane; 600 de proiectoare, comandate de o orgă electronică ce permite 200 de combinații; 350 de costume reconstituite după desene și gravuri de epocă.

Pierre Etaix și circul

În spațiile amenajate ale centrului comercial Créteil-Soliel, patru circuri franceze prezintă 30 de spectacole cu prilejul celui de-al II-lea Festival național al circului din Franța. În program, Circul Zavatta-junior, Circul Carrington și Circul Parisului, al lui Pierre Etaix și Annie Fratellini. Acesta din

urmă, care găzduiește Școala națională de circ, va ține, în fiecare după-amiază, cursuri, la care publicul este invitat să participe.

„Disputa“

Un mare succes al stagiunii teatrale poloneze l-a constituit spectacolul *Disputa* (*Spór*) al Teatrului de Pantomimă din Wrocław, în regia și coregrafia lui Henryk Tomaszewski. Scenariul, alcătuit pe baza piesei *La dispute* de Marivaux, prelînd intriga unor creații ale lui Lope de Vega, plasează acțiunea spectacolului în Franța, în 1720. Deși inspirată de Marivaux, viziunea lui Tomaszewski asupra vieții este mai dureroasă și mai crudă. Un rol important are în spectacol ilustrația muzicală, în care Haendel, Purcell, Nino Rota și muzica populară își dau mîna, spre a sublinia ironia fină a lui Tomaszewski.

Experiment teatral polono-suedez

Spectacolul comun al Teatrului 77 din Lodz și al Teatrului 9 din Suedia a constituit evenimentul vieții teatrale din Stockholm. Premiera piesei cu titlu bilingv *Skrzyszowanie — Korsvaeg* (*Incrucișarea*), pregătită de cele două trupe sub conducerea regizorală a lui Zdzisław Hejduk, director al Teatrului 77, a fost primită cu viu interes de publicul și de critica suedeză. Textul este inspirat de probleme ale contemporaneității, văzute de polonezi și de suedezi; datorită jocului expresiv al actorilor și regiei, depășește bariera impusă de limbă. Spectacolul a fost prezentat și în Polonia.